GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiécare publicare.

Nr. 69. Brasiovu 14/2 Septembre **1872.**

Telegramu de doliu profundu pentru Natiune!!!

Deva 11 Septembre 7 óre, sositu la 9 óre 8 minute (dupa expedarea Gazetei.)

AVRAMU IANCU,

Prefectulu muntiloru,

a repausatu in **10** spre 11 Septembre 1872!!!

Immormentarea i se va face in 13 Septembre a. c. in Bai'a de Crisiu!!! **Borlea.**

Erou alu natiunei romane transilvane, Marele Iancu, Erculele martiale si barbatulu fapteloru eroice, intreprinse pentru liberarea poporului romanu de sub jugulu feudalismului, Marele patriotu luptatoriu pentru autonomi'a Transilvaniei si pentru nedependinti'a natiunii romane de celelalte natiuni conlocuitórie, si in fine martirulu patriotismului si alu nevincibilei sale amóre de a vedé stim'a, glori'a si libertatea patriei si a natiunei sale nejignite si neci catu de pucinu desconsiderate, dupa unu doliu indelungatu si aprofundatu in dorerile sferimatóreloru capritie ale tempului, repausatu in etate de 48 ani, a imbracatu natiunea s'a cea multu iubita intr'unu doliu generale, celu pretende pietatea ei catra neinvinsulu ei fiiu erou!

Martiru alu sortii natiunei! Dute la més'a cea pomposa a eternei memorie, unde cu eroii Stefanu celu mare si Mihaiu miscati dieli, cá se nu fia tardii a imprasciá toti nuorii, ce voru a intunecá orisontele vietii nationale politice a fratiloru si nepotiloru vostri romani din Ardealu, cari cu pietate ve divina. Eterna a Ta memoria pe aripele fapteloru tale eternate in istori'a natiunei romane!!!

Avramu Iancu s'a nascutu in Vidr'a-de susu la a 1824. Parintii lui, tata-lu seu Alesandru Iancu au fostu unii dintre cei mai respeptati locuitori din satu; si cá toti muntenii, si ei se negutiatoriea cu vase de bradu, cu cari muntenii au obiceiu a merge pana la Aradu, Macau si Dobricinu. Alesandru Iancu erá omu fórte descepiu; dela natura avea minte agera, a invetiatu si carte, si a fostu multu tempu jude comunalu si gornicu de paduri, elu cu diligintí'a ce o avea si-a facutu si avere frumósa; tenerulu Avramu inca, acum cá pruncu, se distinse de ceilalti frati ai lui prin voi'a si aplicarea de a invetiá carte. Asiá tataseu Alesandru se resolve si da pre „Avramutiulu" seu la scóla. Scólele elementarie si cele gimnasiale le a invatiatu Avramu in Abrudu, la Zlatn'a si la Blasiu. Sciintiele filosofice si juridice le-a absolvitu in Clusiu. Pretotindine a fostu unulu dintre cei mai solidi si mai eminenti intre conscolari, cu deosebire ei placea matematic'a — si in acestu studiu a fostu celu mai escelentu; elu iubiea si music'a, si erá maiestru in flauta. . . .

Dupa absolvirea studieloru juridice, s'a dusu la Osiorheiu langa tabl'a regésca, unde facundu prax'a dupa sistem'a de atunci, le a. 1848 a pusu censur'a de advocatu. Elu inse fusese si practicantu la tesaurari'a din Sibiiu.

Cu anulu memorabilu de 1848 incepe si vieti'a propriemente publica alui Avramu Iancu.

Junele teneru cu fisonomi'a lui simpathica, ... cu anim'a lui buna si atragutoria cu simtiulu seu nobilu, cu dorulu de libertate si independenti'a patriei si natiunei sale, cu cunoscientiele lui considerabili, cu capacitatea lui talentuósa erá placutu la toti. Nascutu in munti in cas'a nu departe de cas'a unde s'a nescutu Horia, ardiendu pentru scaparea natiunii romane de sub jugulu feudalu — nu potea se nu faca cea mai mare parte din miscarile nationali dela an. 1848. Popularitu la munteni, cunoscutu mai in tóta tiér'a — insufletitu pentru ideele capiloru si filosofiloru romani de atunci — n'a potutu a nu fi unulu dintre cei primi, cari au miscatu si condusu caus'a romana dela 1848.

Miscarile nationali dela 1848, ce se manifestasera in tóta tiér'a, nu potea a nu se manifestá si mai potentu la cancelistii dela tabl'a regésca din Osiorheiu. Aici erá si Iancu. Cancelistii maghiari facu petitiune pentru uniunea Ardealului cu Ungari'a; cancelistii romani, intre acestia Iancu nostru protestá in contra uniunei si pentru eventualitatea nesperata punu de conditiune: recunoscerea prin lege a tóte natiunile de totu atatea natiuni politice ale tierii. Cancelistii romani, intre acestia Avramu Iancu, afla lipsa de a se aduna Romanii in adunari nationale si ei jóra a se aduna intr'o conferintia premergatoria pre Duminec'a Tomii la Blasiu. La Duminec'a Tomei pelunga marele tribunu alu poporului A. Papiu a venitu si Iancu cu muntenii sei si se aflau cu totii in Blasiu. Iancu salutá poporulu si poporulu lu portá in triumfu. Invatiaturele lui la poporu nu erau alt'a decatu libertate si egalitate pe principiulu de nationalitate; si poporulu lu iubiea. Terminulu de a tiené marea adunare nationale, prelunga tóte pedecele deoparte si intrigele de alta parte erá defiptu. Diu'a mare de 15 Maiu erá apropianduse. Iancu neci de aici nu potea se lipsésca.

In diu'a, pre candu se mestecá diu'a cu nóptea, spre 15 Maiu, Iancu cu muntenii sei intrá in Blasiu. Ei erá impenati cu frundie si flori de primavéra, avea stindarde nationale, si au fostu primiti cu celu mai viu entusiasmu. Dér' elu nu potea se lipsésca de a face parte si in conferinti'a preliminaria, unde se invoisera, la: „Adunarea generala nationala a gintei romane din Transilvani'a;" adunarea generala romana are se prochiame libertatea si independenti'a nationale pentru gintea romana; ea are a depune juramentu de credentia tronului si sie insesi; ea are a protestá in contra uniunei Transilvaniei cu Ungari'a; ér' obagi'a are se fia stérsa.

Si diu'a de 15 Maiu, si marea adunare a gintei romane, tóte acestea le-a primitu de ale sale si le-a formulatu in memorabil'a representatiune, ce profundulu nostru filosofu si mare eruditu romanu Laurianu o a cetitu de pre tribuna in a dóu'a di de adunarea generale.

Totu cu asta ocasiune se aflá lips'a de a se constitui gintea romana intr'unu organu, déca nu e iertatu a-lu chiamá executivu, se-i dicemu nationalu. Si se formá comitetulu nationalu. Iancu deveni membru alu acestui comitetu. De aici inainte faptele si portarea lui Iancu se tienu mai multu de istoria. . . . —

Natiunea si patri'a romana se imparte in prefepture. Iancu, omu mai multu de fapta, decatu de politica si scrisóre devine prefeptulu celei d'an-

taie legiuni romane. Revolutiunea curge mai multu cu furia de o parte, decatu cu ratiune de alta parte. Furi'a invinge si generalulu polonezu devine domnu de nu a tóta, dér' de mare parte a tierei. Pre acestu tempu cu Iancu se intrunescu prefectii, neci mai mici in desteritate, neci mai slabi in dorinti'a de a scapa patri'a si natiunea de tiranismulu ce o amerintia, se intrutrescu eroii prefecti Axente si Balintu, si sustienu muntii in contra invasiuniloru ce nu cunosceau neci libertate adeverata, 'neci egalitate natiunala. Tóta tiér'a erá coplesita de libertate (?) despotica a unui elementu ce domniea cu focu si furci. — Numai muntii erau liberi, sustienuti de Iancu cu cei doi prefecti intr'uniti. Ér' candu stéu'a négra dela nordu veni in despotismulu seu de a alunga pre despotii liberali — muntii sub Iancu erau verguri in simtiulu loru de libertate. Aci lui Iancu, nu i mai remase alt'a decatu — a vedea se nu fia insialatu. Elu facù parte la deputatiunile ce mersera la Vien'a, si credea multu intr'acesa, in alu caroru interesu mediatu s'a luptatu. La a. 1852 imperatulu face calatoria prin Ardélu, si dispunendu mersulu calatoriei dela Halmagiu pre la Bai'a de Crisiu, la propri'a rogare a lui Iancu, imperatulu -si schimbà mersulu preste Gaina la Abrudu. —

Pucinu dupa aceea Iancu devine prinsu si inchisu la Belgradu. Dér' nu peste multu s'a liberatu.

De aici inainte Iancu, care n'a avutu neci unu interesu propriu, decatu uniculu interesu alu natiunei sale, se perde in dorerile anemei sale, si cantá libertatea poporului seu."

Aceste sunt lineamentele ale vietii Eroului repausatu dupa Panteonulu romanu, ale carui fapte istori'a le va insirá fora catu de pucina retacere, candu ei va sosi epoc'a de a poté marturisi adeverulu, cá unui judeciu alu lumii. Pana atunci elu va trai in sinulu poporului, care i va glorifica faptele din generatiune in generatiune; ér' trist'a lui stare de doliu si dorere pentru sórtea natiunei, care lu facuse un'a ruina din ceea ce fusese, — lu apropià de usi'a mormentului, din care va reinvia cá fenicele in monumente si memori'a eterna de eroismulu lui. —

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Provocare.

Inca adunarea generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Brasiovu in 28/16—30/18 Iuliu 1862 sub Nr. prot. XVI a decisu, cá se se infientieze deocamdata la Asociatiune trei sectiuni scientifice si adeca: 1) filologica, 2) istorica si a 3) fisico-naturale si facare barbatu romanu, doritoriu de a se ocupá cu vreun'a din aceste trei specialitati, se-si descopere voientí'a sa in scrisu, la Comitetulu Asociatiunei.

Cestiunea sectiuniloru scientifice sulevanduse si la adunarea generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Hatiegu in 20/1—21/2 Augustu 1864 acesa, prin conclusiunea de sub Nr. prot. XX. a si alesu pre presiedintii sectiuniloru amentite, insarcinandui totu-odata, cá despre activitatea acelor'a se reporteze adunariloru generali.

Dupace inse cu tóte aceste mesuri respective sectiuni n'au datu semne de esistentia si activitate pana acum, ba in catu scimu, din lips'a membriloru nece ca s'au constituitu: asia adunarea generale dela Sabesiu, tienuta in 5—6 Augustu 1872, luandu de nou la pertractare acést'a cestiune, prin conclusiunea de sub Nr. prot. XX. a insarcinatu pre acestu Comitetu, cá se provóce pre membrii competenti, a se inscrie intr' insele.

Spre a satisface deci de o parte amentiteloru conclusiuni, de alta parte, in interesulu promovarei unuia dintre scopurile principali ale Asociatiunei transilvane, carele dupa §-lu 2 dein statute, este, inaintarea literaturei romane: se semte detoriu acestu Comitetu, a provocá prin acést'a pre toti barbatii de litere si scientie, cá se binevoiesca a se insinua pentru-care-va din cestiunatele specialitati, cá ast'feliu sectiunile constituindase, se si-pota incepe activitatea sa catu mai curendu.

Insinuarile suntu de a se face inscrisu la Comitetu, deunde apoi numele P. T. Domniloru membrii insinuati, se voru comunicá cu presiedintii respectiveloru sectiuni.

Dein siedinti'a lunaria a Comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 3 Septembre 1872.

UNGARI'A. Camer'a deput. se constitui presied. e fost. min. de justitia Bittó cu 209 in contra 84 voturi v. pres. Bela Perczel si Jos. Banó. — Faimosulu Br. Apor primi ordinulu caronei de feru cl. 2.

Partitele nu se fusionéza; neci cu stang'a extrema neci cu drépta nu voru a se contopi stangacii, ei astépta, ca partit'a deakiana se iè initiativ'a. In sectiuni se respinsera protocóle luate germanesce ale sasiloru. In sied. dietale din 9 se facà aratare de catra presied., ca in contra dep. din Brasiovu inca au venitu contestari si petitiune de cassare. suntemu curiosi a vedé resultatulu ei. — Partit'a vechia conservativa incepe a se formula si constitui. —

Foi'a oficiala „Budapesti Közlöny" publica preainalt'a resolutiune de ddto 4 Sept. prin carea bar. Lad. Majthényi, comite supremu alu cottului Hont, se denumesce de comissariu regescu civile pentru administrarea fundatiuniloru basericei serbesci, pentru intercalariele archiepiscopesci si pentru administrarea averiloru monasteriale. Totodata se incunoscintiéza si episcopulu gr. or. si administratoru patriarchale din Carloviti'u, Nicoforu Gruics, si i se demanda deplina ascultare, supunere si spriginire in deplinirea agendeleloru oficióse a comissariului regescu.

Regristulu deputatiloru dietali impartiti in sectiuni.

1 Sectiune: J. Kajuch, L. Tisza, C. Szathmáry, C. Máriássy, T. Matkovics, D. Szilágy, V. Szombathelyi, J. Gozman, J. Hegedüs, cont. St. Eszterházy, P. Hoffmann, A. Szentimrey, J. Oláh, E. Hedry, P. Matusca, A. Hradszky, A. Tavaszi, cont. L. Degenfeld, A. Trajesik, N. Tassy, E. Szirmay, St. Domahidy, E. Zsedényi, C. Tóth, E. Hollán, St. Nedeczky, F. Schreiber, J. Schuller, B. Goda, P. Mihályi, J. Vajda, A. Csiky, M. Földváry, M. Gaál, M. Falk, A. Galgóczy, J. Szepessy, I. Halfy, St. Ocskay, cont. J. Nemes, G. Nagy, C. Tiszb Croati: I. Brlics, cont. R. Erdódy, L. Babics.

2. Sectiune: A. Nikolics, A. Hajós, cont. F. Haller, J. Uhlarik, A. Kállay, L. Urváry, B. Wodianer, J. Kautz, E. Urbanovszky, B. Szluha, C. Csemegi, L. Csillag, cont. G. Karácsonyi, bar. F. Fillenbaum, A. Csengery, cont. A. Forgách, I. Kvassay, A. Dobay, N. Szaplonczay, bar. A. Vodianer, A. Máriássy, A. Degré, N. Szathmáry, J. Matics, K. Szilvay, J. Farkas, cont. S. Vass, J. Szemzö, A. Farkas, P. Szentmiklóssy, F. Duka, cont. P. Festetics, S. Dürr, A. Ernuszt, C. Eötvös, J. Dóry, F. Erdödgh, bar. P. Sennyey, F. Eber, E. Fest, A. Kubinyi, E. Hammersberg. Croati: J. Miskatovics, A. Jakics, I. Voncina.

3. Sectiune: F. Házmán, A. Mocsonyi, P. Csernovics, L. Csernátony, M. Tormássy, A. Petrovay, B. Kálnoky, E. Matolay, M. Brennerberg, A Mátyus, bar. D. Mednyánszky, C. Bothos, J. Bömches, cont. A. Apponyi, P. Dániel, E. Eöry, St. Csiky, L. Horváth, J. Tóth, bar. F. Houchard, J. Györffy. cont. J. Csáky, L. Szmrecsányi, P. Nemes, N. Oláh, C. Hets, A. Molnár, St. Kuhinka, M. Horváth, A. Horváth, J. Toszt, M. Onossy, L. Korizmics, E. Dulovice, I. Hajdu, J. Szomjas, St. Kazinczy, A. Szilády, E, Simonyi, A. Gáspár, J. Földváry, E. Szentpály. Croati: P. Horváth, N. Krestics, D. Pust.

4. Sectiune: B. Szende, V. Tóth, E. Péchy, A. Popescu, T. Pauler, C. Madas, J. Petricu F. Eder, C. Mangesius, V. Majthényi, R. Beliczey, D. Majténui, cont. S. Bpthyány, J. Ciotta, A. Beöthy, A. Nehrebeczky, B. Dániel, J. Bárczay, J. Bánó, E. Beniczky, St. Majoros, S. Vukovics, S Giczey, D. Ghyczy, S. Milkovics, A. Bujanovics, A. Buday, J. Beniczky, bar. S. Perényi, J. Halassy, T. Pirleszky, E. Lehoczky, A. Trifunácz, F. Domahidy, A. Barányi, A. Havas, A. Becze, V. Bogdán, G. Dekani, C. Radó, G. Elek, M. Zmeskál. Croati: J. Zsivkovics, B. Joanovics, M. Krsnjavics.

5. Sectiune: A. Kendeffy, A. Putszky, J. Zalávy, M. Hunkár, V. Istóczy, S. Iránka, B. Lukács, E. Hodossy, M. Dimitrievics, A. Almássy, D. Bonciu, L. Ibrányi, D. Irányi, A. Kormendy, cont. L. Hunyady, F. Pulszky, J. Radocza, bar. A. Baldácsy, L. Beöthy, J. Schvarcz, C. Palkovics, L. Brezovay, A. Divald, L. Tisza, St. Keresztes, G. Papp, E. Popovics, L. Takács, A. Marx, G. Patrubán, L. Dobsa, L. Csávolszky, A. Boér, A. Bocsánczy, M. Jendrassik, A. Batta, T. Péchy, J. Pólya, G. Tarnóczy, P. Major, L. Rázsó, A. Csanády. Croati: cont. P. Pejacsevics, B. Kraljevics, M. Mrazovics.

6. Sectiune: B. Bittó, C. Bittó, A. Schmausz, F. Eytel, J. Paczolay, L. Papp, St. Bittó, A. Semsey, cont. G. Ráday, bar. J. Rudics, cont. A. Berchtold, V. Brogyányi, M. Wahrmann, L. Cséry, A. Gidófalvy, J. Rátonyi, C. Harkányi, A. Zichy, C. Zeyk, G. Joannovics, M. Bésánu, A. Beöthy, A. Mocsoryi, G. Lukó, F. Luksics, B. Lukácsy, cont. E. Péchi, U. Sipos, G. Széll, E. Szeniczey, cont. G. Bánffy, cont. F. Berényi. M. Úrményi, G. Kégl, cont. J. Károlyi, L. Kiss, T. Siscovics, cont. G. Keglevics, L. Szögyényi, St. Karassay, M. Kasper. Croati: J. Jelacsics, b. G. Prandau, M. Horváth.

7. Sectiune: cont. P. Kálnoky, C. Zámory, S. Várró. N. Földváry, L. Kovács, B. Szitányi, N. Maximovics, C. Stoll, F. Schaser, J. Steiger, E. Kállay, Ant. Molnár, G. Molnár, N. Saáry, J. Ragályi, J. Lónyay, A. Gubody, E. Trauschenfels, N. Kiss (Kocskemét), A. Szabadhegyi, E. Huszár, J. Dedinszky, A. Muzslay, St. Gorove, G. Fröhlich, J. Rannicher, F. Bakcsy, J. Madarász, J. Gull, St. Ragályi, P. Buzinkay, C. Radvánszky, L. Lészay, bar. St. Kemény, bar. G. Kemény, A. Mednyánszky, J. Vállyi, A. Buda, A. Tarnóczy, A. Janicsáry, Joanu Lónyay. Croati: J. Muzler, J. Rogulics I. Tomboru.

8. Sectiune: J. Guller, J. Csaba, J. Jeney, N. Kiss (Sohl), V. Császár, A. Barcsay, G. Kapp, C. Oláh de Vecse, bar. J. Vécsey, T. Vecsei, J. Vidats, A. Trefort, A. Bogyó, C. Bobory, bar. L. Simonyi, G. Vizsoly, St. Molnár, cont. M. Lónyay, B. Horváth, A. Horváth, C. Horváth, L. Kármán, J. Balogh, A. Romanu, C. Kardos, C. Kerkápoly, J. Kiss, bar. B. Lipthay, M. Kemény, L. Csipkés, F. Deák, S. Zmeskál, N. Jankovics, S. Bohus, C. Janicsáry, Ad. Érkövy, A. Sachsenheim, A. Szakáll, P. Kozma, cont. E. Zichy, E. Dániel. Croati: D. Mihailovics. A. Lábás, cont. H. Khuen.

9. Sectiune: E. Stanescu, D. Horváth, P. Molnár, P. Móricz, bar. F. Podmaniszky, St. Mukics, M. Jókai, V. Jurka, G. Várady, J. Juszth, cont. G. Szapáry, F. Horánszky, L. Máday, C. Torma, Col. Ghyczy, E. László, G. Lejthényi, A. Lipovniczky, D. Szakácsy, cont. J. Szapáry, Col. Juszth, G. Odlik, L. Deáky, V. Tóth, E. Szabó, G. Remete, A. Czobel. Col. Simonffy, cont. E. Zichi, L. Sréter, P. Somssich, St. Eder, B. Vojnics, C. Kosztolányi, A. Taray, Lud. Salamon, L. Kvassry, B. Perczel, B. Simoncsics bar. Col. Kemény. Croati: G. Kiss, J. Jurkovics.

Sacrificia la academi'a romana de drepturi!

Unu june dela un'a Universitate afora de patria A. P. A. inaintandu in primirea Asoc. un'a sumusiora colectata in strainatate intre colegii sei si alti benevoitori, si destinata pentru fondulu Academiei, da espresiune in comitiv'a sa cea frumósa unoru idei si sentimente, care pentru importanti'a loru, am dorí se-si afle resunetulu meritatu in anemele tuturoru barbatiloru si teneriloru iubitori de progresulu adeveratu nationale.

Credemu deci, ca nu vomu vatemá modesti'a iubitului nostru confrate june Academicu, deca vomu face se urmeze aici cate-va pasagie mai caracteristice, din acesa scrisoria: „Unic'a fabrica inse, in care se póte faurí ast'a arma (adeca cultur'a), unic'a fontana destulu de fecunda de a adapá poporulu romanescu, cu nectariulu scientiei, si culturei, este Scól'a . . . . Scól'a si ér' Scól'a e lips'a sub acarei greutate jace bietulu poporulu roma-

nescu. Lips'a cardinale, ce culmineza în apasarea anemei Romanilor cis-carpatini, este diadem'a stralucitória, cu care vomu a incorona fruntea natiunei nóstre; e paladiulu sacru, altariulu vestaliu, la care singuru se pote conservá cu scumpetate celu mai pretiosu tesauru nationale: „limb'a si caracterulu puru nationale, fora de cari, că poporu nu potemu vietui; ne lipsesce palaestr'a, in care se se predé scienti'a, art'a si cultur'a in limb'a romana . . . . . , 3 milióne Romani n'au o Universitate romana, ma nece baremu o Academia de drepturi! Helveti'a cu o poporatiune de $2^1/_2$ milióne suflete posiede. — pre lenga mii de scoli poporale, sute de scoli secundarie si dieci de scoli medilocii (48 gimnasia) — 6 scoli superiori (3 Academii si 3 Universitati), ce prepastia!!!

Infientiarea unei Academii romane in Daci'a centr. e un'a din primele necesitati, cari impiedeca progresulu desvoltarei umanismului. Delaturarea acestui reu cu or-ce pretiu, este prim'a occupatione reservata pentru periodulu presente a romanimei.

Acést'a convingere, aceste motive facura si pre miculu clubu romanu din Gr . . . . . se accepteze ide'a infientiarei unei Academii romane de drepturi din coce de C . . . . Recunoscientia si multiumire Asociatiunei trune, si respective Comitetului densei, pentru punerea in lucrare, si realisarea acestei idei maretie.

In aceste convinctiuni ne afla apellulu Comitetului Asociatiunei trune, adresatu in caus'a Academiei romane, catra publiculu romanu, care ne-a electrisatu anemele si ne a implutu de entusiasmu . . .

Romanii de aici la acelu apelu rom. si plenu de insufletire, — de si in numeru destulu de neconsiderabilu (abea **12**), desi multi nefortunati prin relatiunile private — **nu potura remané indiferenti,** nu si-au potutu uitá de sacr'a loru detorentia, de a succurge cu modestele loru ajutoria la infientiarea Academiei proiectate si atatu de semtita in viati'a nóstra nationale etc. etc. etc.

Agnit'a in 5 Septembre 1872.

Despre tax'a deliberateloru divortiali dupa Art. de lege XXIII din anulu 1868. —

Este notorietate, că congresulu besericescu gr. or. cá corpu legislativu intre marginile Statutului organicu pana in presente, nu a stabilitu in modu definitivu procesur'a besereco-judecatorésca. —

Fiindu inse, ca necesitatea cotidiana a fostu si este de mare urgintia, representantii'a metropolitana, congresulu besericescu gr. or. a adusu conclusu, ca forurile besereco-judecatoresci, pana la definitiv'a stabilire a procederei in cause matrimoniali si disciplinari, se se servésca in acésta privintia de compendiulu de dreptulu Canonicu compusu de Excelentia Sa archiepiscopulu si metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a. —

Déca cetimu acésta procedura beserico-judiciala aflamu numai decatu, ca basea ei fundamentale, dupa canonulu 5. I—6. II—9. IV—14. Sardichianu, este principiulu investigatianale, in urm'a caruia judecatori'a besericesca este chiamata, cá dupa alegatiunile partiloru litigante se afle prin investigatiune ordinanda din deregatoria adeverulu materiale alu subversantei acuse. —

In consecenti'a acestui principiu, presidiulu judiciale primindu acus'a séu aratarea facuta, in cause besericesci de natura sacramentale si beserico-criminale, are de a o presentá proximei siedintie judiciali, in care se otaresce citarea acusatoriului si acusatului din oficiu inaintea scaunului judecatoresc, unde verbalmente se primésca respunsurile partideloru si martoriloru la protocolu.

Atare procedura este prescrisa si pentru procesele de divortiare, care de altramente dupa usulu incuibatu exceptionalmente se pórta si in scrisu.

Atatu procesele beserico-criminali, catu si cele divortiali, fiindu de interesu publicu, au fostu eliberate de ori-ce feliu de taxa de timbru, precum suntu si in diu'a de astadi procesele politico-criminali. —

De acésta scutire s'au bucuratu procesele divortiali si pre tempulu absolutismului austriacu, ceea ce se vede din legea de timbru din 9 fauru 1850 nr. Buletinului imp. 50 T. P. 44 lit. O *); asemenea dispune si ordinatiunea ministeriale din 31 Octobre 1857 nr. B. imp. 216 **). —

*) In org. suna: Eingaben im Verfahren wegen Auflösung des Ehebandes aus einem der im § 94 des a. b. G.-B. angegebenen Ehehindernisse sind stempelfrei.

**) Die Verhandlungen der geistlichen Ehegerichte sind, wenn sie eine Rechtsurkunde nicht enthalten, kein Gegenstand der Stempelabgabe. R.

Sus citat'a lege de timbru cu tóte apendicele ei fù de legislativ'a patrii nóstre prin Art. de lege XXIII din anulu 1868 adoptata cu unele modificatiuni, intre carele se afla in § 19 si urmatori'a:

„In procese divortiali sunt in asemenea modu esibitele precum si sentintiele aduse — fora neci unu respectu si neci unu discrimine de judecatoria, inaintea careia intra si se pertracteza — **supuse taxei de timbru.**" —

Acésta este lege positiva, contra carei nu se póte opune neci unu cive alu statului. —

Deora-ce inse acésta lege positiva dupa modest'a nóstra parere si convingere, nu se aplica dupa intentiunea legislatorelui, inpoverandu pre partide intr'unu modu tare sentiitoriu, ne luamu voia a constatá urmatórele:

Dupa intrarea Art. de lege XXIII din 1868 in potere de lege, r. directiune financiaria a provocatu pre scaunulu ppescu alu Aguitei, cá foru de prim'a instantia, a da reportu detaiatu despre tóte charthiile incurse netimbrate, si despre tóte deliberatele aduse in cause divortiale, ceea ce Rev. Sa parintele administratoru a si facutu. —

Curundu dupa aceea au esitu mandatele de platire cá ploi'a dela r. perceptorate, indetorandu-se partidele respective (a carom esibite, mai multu din erórea advocatiloru, séu mai numitiloru defensori, au remasu din 1868 incóce netimbrate;) a solvi **dupla taxa de timbru.** —

La urmatele recurse pentru de a se liertá partideloru tax'a sporita (erhöhte Gebühr) nu a urmatu neci o scadere din partea r. directiuni financiaria, desi motivele aduse inainte s'ar' fi potutu luá primadata in consideratiune drépta. —

Pentru fiacare deliberatiu, adusu dela intrarea in vietia a susmentionatului Art. de lege, va se dica pentru tóte deliberatele in cause divortiale, cu desfiintiarea séu nedesfiintarea tainei casatorii, se indetoreza partitele retipetive, abuna séma pre basea T. P. 103. D. lit. d. a solvi **de adreptulu la regiu perceptoralu o taxa in sum'a simpla de 12 fl. v. a.**—

Subsumarea deliberatoloru scauneloru protopresbiterale cu privire la taifa casatorii, sub tarifulu pomenitu, luandu-se respectu la acelea cercumstare, ca aceste judecatorii bescricesci in cause divortiale se apropia mai tare dupa natur'a loru de institutulu judiciiru de pace, fiinduca acésta foruri besericesci dupa SS. canóne ale besericii nóstre sunt chiamate a incerca pace intre partile litigante si a initiá compromise intre ele, ni se pare nenimerita si suntemu de acea convingere, ca per analogiam s'ar' cuvni a se platí pentru ele tax'a fipsata in T. P. 92. lit. d. cu **2 fl. 50 cr.** v. a. —

Ferésca Ddieu, ca dóra noi amu intentioná o prescurtare a inaltului cariu de statu prin acésta; dincontra, déra singuruobiectulu procesului de divortiare, desfiintiarea sé decretarea intregirii ministeriului casatorii, este dupa modest'a nóstra parere cu totulu eterogenu de obiectele sentintieloru procesual taxate in tarifulu 103, si de acea, si credemu, ca mai apróape ar' fi de intentiunea legislatórelui subsumarea taxarii deliberateloru scaneloru ppesci in procese divortiali sub T. P. 92. lit. d. —

Cutediamu a atrage atentiunea V. Ordinariate la acésta cercumstare pre a face de tempuriu pasii necesari la locurile mai inalte, ca-ce altramente ne tememu, ca partidele litiganti in procese divortiali de fric'a speseloru advocatiali, judecatoresci, timbrali si pe tax'a de 2 fl. se voru lasá de procese si voru promová casatiele illegali, care lucru nu ar' inainta moralitat'a intre crestinii nostrii cei evlaviosi, ci ar' derepta chiar' si moral'a publica. —

In fine aminimu, ca forurile beserico-judecatoresci de confesiunea Augsb. **sunt** pana acum'a **crutiate de orice taxa timbrala** pentru atari deliberate. —

Iglu in 3 Septembre 1872.

(Capetu.)

Acum fia-mi ermisu a veni la altu obiectu, care dede ansa la forte mari nepaceri, si chiaru pentru acést'a incamerita a se dá publicitatii spre a servi de invetiatura pentru altii. —

Mai multi terf studenti se preparara dejá a suprinde publiculuiu un'a representatiune teatrala in sér'a dilei adnarei generali. Din nenorocire inse densii voira) dedice venitulu curatu alu acelei representatiuu in folosulu fondului scólei gr. cat. din Ighiu.

De multu strimu noi, cá se potemu tiené aici unic'a scóla romana. Maghiarii se bucura de dóue scóle rom. cath. si reformata, insusi jidanii inca au scól'a loru, numai maiorit'atea precumpanitória de romani se fia óre lipsiti de acestu midiulocu alu culturei?

Este de insemnatu, ca romanii de confesiunea gr. or. pre catu sciu eu, nu au nece scóla, nece fondu de scóla, ma nece cugeta la asemene secature, — care impregiurare descurageadia in fórte mare gradu pre gr. cath.; de unde acestia nu o data punu intrebarea: pentru-ce nu se ingrigescu si neunitii de scóla, au numai pre noi ne amenintia periclu din partea Statului? Cu tóte acestea — nu sciu fanatismulu religionariu, seau reutatea si pism'a unoru ómeni, se scandalisá de acestu scopu nobilu alu nostru.

Aflanduse mai multi individi la unu prandiu, unulu dintre densii mai sfatosu, pote si mai simplu P. Trutia parochu gr. or. in Cricau, aduse pre tapetu cestiunea: pentru-ce nu s'a destinatu venitulu in folosulu ambeloru scóle adeca si a celei gr. or.; care nu esista. Aceasta tréca, ducase, inse eu nu me potu mirá deajunsu, cum potura emitá cellalti domni pre acestu individu, care arunca neghina discordiei in sinulu loru. Din ce causa nu l'au reflectatu, ca este datorintia nationala a ajutá si incuragiá asemine intreprindere frumésa? Deci Trutia facunduse maniosu, se departá numai decatu catra casa — bataru de n'aru fi mai venitu. — De aci se escá disputa, ma se fecera si infruntari aspre, refusandu neunitii a partecipá din caus'a amentita. In urma se pretinse a se scaimbá program'a, destinanduse venitulu spre ori care altu scopu, numai pentru scól'a gr. cath. nu. Auditi ómeni buni! numai pentru scól'a gr. cath. se nu se faca venitu. Au nu este acésta una invidia din cele mai stricatióse? *) Maghiarii si chiaru jidanii din locu au venitu in numeru frumosu se asiste la teatrulu romanescu, si romanii? ah! ei se cérta intre sene si se retragu . . . !!!

Der' concedetimi d-loru a Ve face unele intrebari: Cugetati d-vóstra, cumca benele poporului acestui'a pretinde, cá elu se traésca in armonia strinsa chiaru si din considerarea impregiurarei, ca convetinesce cu alte nationalitati? Sciti d-vóstra, cumca dupa-ce neunitii nece de nume nu au scóla, apoi densii inca se bucura avendu ocasiune a-si tramite pruncii la un'a scóla romana? Rogu-Ve incetati de a Ve opune scopului nationale, facundu din tóte cérta confesiunala. !!! De astadata s'a facutu intreprinderea acésta pentru scól'a gr. cath., faceti d-vóstra alta data pentru scól'a gr. or., si ve asecuramu, ca ne vomu tiené de rusine a Ve urmá, din contra vomu senti in pieptulu nostru atat'a amóre catra totu ce este spre folosulu romaniloru, cá se ne insuletimu a veni in ajutoriulu d-vóstre. Astufeliu trebue se traimu, se ne intindemu man'a fratiesce, ér' nu se ne certamu, facundune numai obiectu de risu si dispretiu inaintea contrariloru nostri:

Se revenimu la cestiunea teatrului. Piesele representate au fostu: „Domniti'a Rosanda" drama in 5 acte de B. P. Hasdeu si „Rosaliile in satulu lui Cremene" vodeville in unu actu de V. Alesandri. Aici lasu se urmedie si numele aceloru onorabile persóne, care prin acésta representatiune ni au procuratu catera minute de placere si distractiune spirituala, acele suntu: DD. Aureliu Chisbachu din Ighiu, Ioane Sirbu si Jacobu Popu din Teusiu, Ioane Radu, Basiliu Milaciu si Isidoru Neamtiu din Siardu, toti studenti in clasele superiore gimnas. Apoi d-n'a vedura Ecaterina Moldovanu si d-r'a Elena Giurchescu din Ighiu, si d-rele Elisabeta si Valeria Popu din Siardu. Vivat !!!

*) Reu!! fratii neuniti n'au scóla de locu, acum nice cea unita se nu fia de locu? Acésta vré d. Truti'a?! Ei bine, scóla romana se fia, ca nu suferimu neci unii neci altii lips'a cea fatale de cultura; dér' pentruca unii n'au gustu a sacrifica pentru scóla, se se nadusiésca si ceea ce se afla, in locu se se ajute cá unu bunu nationale comunu? Acésta e emulatiunea confesionale a face prin rivalitate se se parasésca si ce e facutu?! Nu a ne da ici unii, dincolo cellalti ajutoriu unii altor'a, cá se ne facemu si scoli comune paritetice?? Trista experintia, Presantitiloru?! Ve conjuramu, se ve intielegeti odata, si se taiati nodulu acestu fatalu, care tiene inferecata activitatea comuneloru serace, de nu-si potu face neci unii neci altii scoli, candu la olalta ar' prospera celu pucinu un'a! Prosti, fara scóla si cultura si in ceru vomu fi dati dupa usia! Se nu ne incarcamu blastemele viitorimii pe gutu pentru, pentru si éra pentru capricie fara dorere de anima pentru poporu. Red.

Preste totu representatiunea a succesu in modu indestulitoriu luanduse si acesa in considerare, cumca diletantii au fostu numai inceputori. Intentiunea si zelulu d-loru au fostu laudabilu. Numai dandu probe inverderate de cultura, vomu poté sperá unu venitoriu ferice, si vomu meritá stim'a si respectulu altor'a. —

I. Crisianu.

Cronica esterna.

Berlinu 11 Sept. Petrecerile si Conferintiele intre barbati decidatori multiumescu cu resultatulu loru pe respectivi. Care va fi resultatulu nu scimu, atata inse se scrie din Vien'a, ca imperatulu germanu si rusu si toti barbatii de statu aflatori in Berlinu s'au exprimatu cu desprobare contra nisuintieloru dusmanóse statului Austria: Adeca: Austria se remana Austria. —

Scopurile generali ale acestei intalniri suntu manifestatiuni diplomatice pentru a inaltia auctoritatea staturiloru si pentru sustienerea statului quo de acum cu sustienerea pacei.

„Vaterland“ inse din Vien'a, diurnalulu feudalo-clericalu, publica nesce puncte primite dela internuntiatur'a francesa care facu unu proiectu de tractatu intre 3 alliati lucratu de Bismark si care cuprinde aceste:

1. Cei trei monarchi, alu Germaniei, Austriei si Rusiei -si garantessa reciprocu statulu posetiunei presente.

2. Mai. Sa imp. Austriei se invita a primi unu tractatu de reuniune vamale, precumu si in administrarea postala, telegrafica si a caliloru ferate; cá se inaintese interesele comunicatiunii Germano-Austrice.

3. Asemenea Imp. Rusiei va redica unele determinatiuni prejuditióse comunicatiunii cu Germani'a si Austri'a, cu pretiulu cá se nu i se puna neci o pedeca la desvoltarea marinei ruse in marea neagra. —

4. Cu privire la politic'a interna a puteriloru aliate se va atienti fortificarea puterii monarchice prin stricta controla a presei, stavilarea agitatiuniloru democratice si socialistice si prin tractatu de extradare a tuturoru individiloru cu prepusu respectivu. (Absolutismu.)

5. Trinitatea monarchica se unesce a da supusiloru loru poloni numai astfelu de institutiuni, cari se nu dè ocasiune la nece o agitatiune mai mare in statele vecine (ruse). In fine intr'o clausula conlucrarea puteriloru aliate defipta in cestiunea Romii. (Óre restaurarea?)

Dincontra celelalte puncte se comunicara cu representantii Franciei, Angliei si Italiei in forma de programm alu regimului Germaniei si in scurtu se voru publicá si oficialminte. — Festivitatea dura, Orduri se impartira. —

Multiumit'a publica. In numele „Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu“ subscrisulu comitetu are onórea a esprime multiumita publica D-nei Emilia Humpel-Maiorescu pentru sum'a de 31 fl. v. a., cari i-a adausu fondului acestei reuniuni. Acésta dómna cunoscuta prin zelulu ei pentru cultur'a sexului femeescu a deschisu in 6/18 Martiu a. c. unu cursu de prelegeri sciintifice pentru damele adulte romane din Brasiovu in cointielegere si intrunire cu D-nulu directore gimn. Dr. J. Mesiota, D-nulu Joane Lengeru fostu profesore si D-nulu Ipolit Ilasieviciu prof. act. la gimnasiulu gr. or. rom. de aici, determinandu retributiunile dameloru participante in folosulu fondului nostru. Inplimin dèru o datoria placuta multiumindu d'impreuna si acestoru domni, cari prin concursulu loru au adusu reuniunei nóstre unu folosu materiale, é'r celoru ce au avutu placere a participá la prelegeri le loru au aratatu cales catra perfectionarea recerute pentru misiunea cea grea a mameloru romane.

Brasiovu in 3 Septembre 1872.

Din siedintia comitetului reuniunei femeiloru rom. din Brasiovu.

Varietati.

— (A opt'a minune nona.) In Chicaga, orasiu in Americ'a, se edifica una ospetaria grandiosa, numita Mamuth, despre care foile americane scriu urmatoriele: Faci'a ospetariei va fi treimile anglese, in afundime 9 mile; va avé 77 etagiuri [caturi] si de la pamentu pana la stresin'a adificiulu va fi de 3480 urme, séu 580 stangini. Trepte nu voru fi de locula acésta ospetaria, ci 500 de balone le aru stá totu-de-un'a gat'a pentru a espedá pasagierii la chiliele loru si de la acelo indecetru. Sierbitori asemenea nu voru fi, ci fia care chilia va fi provedi uta cu unu automatu patentatu. Daca vre unu éspe voiesce dóra a fi rasu séu frisuratu, si-pune capulu la acelu automatu si in momentu va fi satisfacutu. Deca voiesce apa, atunci striga in urechi'a automatului si numai decatu in basamentulu casi si aude: Domnulu d'iu chili'a nru unu millionu noue sute noue-dieci si noue voeesco apa! si numai de catu i se espedeza ospelui ap'a prin unu elevatoriu nou patentatu. Automatulu se va ingrigi, ca se fia' si petrecere, daca vre unu ospe e iubitoriu de cantu, trebue se atinga numai man'a automatului si la momentu voru incepe a suná cele mai frumose melodie. Candu e timpulu prandiului nu se va trage clopotulu, pre cum e datin'a pre la alte ospetarie, ci aici in fiacare curte se va descarcá unu tunu cu globi de 24 puudi. Mesele, in chiliele de mancare, sunt 4 mile lunge, si pre fia care parte ambla 12 serbitori calere. Pantru a veseli ospetii, pre fiacare mesa se voru esecutá differite piese de catra trei bandi d'in cata 177 bandisti, cu instrumente metalice. Spre usiorarea comunicatiunii prin corridore, in fiacare etagiu se va construi cate una cale ferratu si unu birou de tellegrafia. Tote stradele preste cari se va estinde ospetari'a Mamuth, vor fi boltite, asie in catu tote carale si calile ferate voru trece prin ospetaria. Tass'a pre di face 1—D dollari. Spesele acestui edificiu colosale se dice, ca voru fi 680 millione. Chili'a de biliardu va avé 1000 billiarde, si fiindu ca aici se ascéjta mai ci séma numai ospeti americani, acolo va fi si una laditia de scuipatu cu unu diametru de 100 urme.

Nr. 7551—1872. 1—3

Publicatiune.

Magistratulu si comunitatea cetatii au otaritu, cá, incependu dela 1-a Octobre 1872. toti strainii, cari vinu la tergurile de septemana de aici cu manufacturi, fabricate, marfuri de galanteria si cu licofe, spre a vinde aici mentionatele producte, au se platésca pentru fiacare diua de tergu de septemana anumite taxe dupe tarif'a urmatória, si adeca:

a) pentru cartone si mafuri de galanteria . . . . . 5 fl. — cr.
b) pentru manufacturi si fabricate panzariulu, funariu, pelariulu, curalariulu, cismariulu, si pantofariulu, postovariulu si boboariulu, palerieriulu si flanelariulu, mai incolo metariulu, thinichlariulu s. a. 4 fl. — cr.
c) pentru vase de lutu side lemnu . 1 fl. — cr.
d) pentru zechi si panuro. . . . — 50 cr.
e) pentru licofe . . . . . — 30 cr.

Ceea ce se aduce cu sea observare la cunoscinti'a publica, ca comisariulu de tergu de aici este insarcinatu a incasá dela respectivii straini, cari cercetéza tergulu de septemna de aici, aceste taxe de tergu in cuantitatea fisata, in favórea cassei alodiali a cetatii

Brasiovu, 28 Augustu 1872.

Magistratulu cetatii s alu districtului.

Nr. 99/com. supr. 1872. 2—3

Publicatine.

La 26 Septembre a. c. e va tiené in opidulu Turd'a conferinti'a comitetului representativu a comitatului Turdiu, cu scopu de a statori bugetulu comitatensu pre anulu 1873.

Deci prin acest'a se provca toti membrii comitetului virili si alesi, cari dorescu afora de comitatu, se bine voliésca in din si loculu susu numitu a se infaciosiá la conferintia. —

Comitele supremu alu comitatului Turdii.

Turd'a in 5 Septembre 1872.

Br. Georgu Kemény m/p., comite supremu.

3—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului vacantu de invetiatoriu gr. c. dein Magura Districtulu Naseudului se escrie concursu pana in 15 Septembrie st. n.

Emolumentele sunt urmatoriale: 150 fl. leafa, 6 orgie de lemne si cortelu liberu. Doritorii de a ocupá acésta statiune au a atestá: a) moralitatea b) studiale facute si absolvirea preparandiei, c) aplicatiunea de pana acum. Celi ce voru fi sierbitu cá invetiatori cu succesu bunu voru fi preferiti.

Presidiulu comisiunei scolastece.

Nr. 331—1872 3—3

Escriere de concursu.

Organisanduse cu inceputulu l. Octobre 1872 scólele triviali din Monoru si Borgo Prundu, — in tienutulu districtului Nasaudu — in scóle normali de patru classe cu 4 invetiatori, si cu limb'a de-invetiamentu romana, acum de ocamdata suntu a se ocupá la fiacare dein acéste 2 scoli dana statiuni de invetiatori, pentru care se escrie concursu pe 25 Septembre 1872 stilulu novu.

Salariulu annuale pentru unu atare postu de invetiatoriu este de 500 fl. v. a. fara alte accidentie. —

Doritorii de a ocupa unu atare postu in cérerile loru, indreptate catra administratiunea fondduriloru scolare din Nasaudu, au a documenta cu testimonii legali:

1. Cumca suntu romani si sciu perfectu limb'a romana, care e limb'a propunerei, apoi céle 2 limbi ale patriei, séu celu pucinu cea germana,

2. cumca au avutu si au o portare morale si politica nepatata,

3. cumca suntu deplinu cualificati pentru invetiatori normali, si cei, cari pana acumu ar fi sierbitu cu succesu bunu in districtulu Nasaudului séu la veruna scóla normale dein alte locuri se voru preferi.

Suscéperea aceloru invetiatori va fi pentru primii 3 ani — cá ani de proba — numai provisoria, éar dupa acei trei ani, cari se voru afiá ca au corespunsu, vor fi denumiti definitivu cu dreptu de pensiuni.

Dein siedinti'a Comisiunei administratore de fond. scolare tiennta in Nasaudu in 30 Augustu 1872.

Presiedintele	Secretariulu
Gregoriu Moisi	Stef. Timocu.
vicariu eppescu forraneu.	

Nr. 2276/1245/consist.—1872. 2—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Efraimu Josifu Klein de Munthiulu usuatu de Alesandru Popsioru academistu de Schemnitz, pentru nesubsternerea testimonialoru recerute pre terminulu prefiptu la ordinariatulu metropolitanu, dechiaratu de vacante, prin acést'a pana in 25 Septembre a. c. st. n. se escrie concursu.

Pentru dobendirea acestui stipendiu potu concurge aceli teneri studenti nascuti in Transilvani'a, cari au din studia clasea generale I-a cu eminentia si portare morale buna, si cari studiéza in institutele de invetiamentu din Blasiu, de-intre cari consangenii piului fondatoriu, ceteris paribus, voru avé preferintia.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile loru concursuali instruite de testimoniale scolastece si atestate de paupertate recerute pre terminulu prefiptu la consistoriulu metropolitanu. —

Din siedinti'a consistoriului metropolitanu gr. cath. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu tienuta in Blasiu la 31 Augustu 1872. —

Simeonu P. Mateiu, notariu consist.

Cursurile

la bursa in 12 Sept. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 24	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 69½	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.